

פרוטוקול מס' 264

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים
יום ג', י"ג באדר תשל"ז - 1.2.77, שעה 11.00

נכחו:

חברי הוועדה:
ח. גרוסמן - היו"ר
י. בארי
א. גיבלבר
ה. זיידל
ס. ידיד
צ. לינקר
א.נ. אלדין
ב.צ. קשת

מוזמנים:
א. לנגרמן - מנכ"ל משרד הסעד
י. קנדל - משרד הסעד

מזכירת הוועדה: ש. כרם

רשמה: צ. ספרין

סדר היום: מסקנות הוועדה בנושא: מצב המעונות לטפגרים והמחסור בתוכניות לשיקום - הצעה לסדר היום של חבר-הכנסת מנחם ידיד.

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ח. גרוסמן:

הרשו לי למלא חובה נעימה ולקדם את פניו של חבר-הכנסת החדש אמל בסר אלדין. הייתי רוצה לברך אותו שיספיק בתקופה הקצרה שנותרה עד לבחירות ללמוד הרבה בכנסת הזאת כדי שיוכל להכין את עצמו לכנסת הבאה. מן הדין שמי שמגיע לכנסת ימצא את יכולתו ואת הפוטנציאל שיש לו, אך אין ספק שבמשך החודשיים שנותרו אין הזמן מספיק כדי למצות את היכולת אם כי ללמוד אפשר. אני יכולה רק לאחל לך שתצליח ואנחנו, במסגרת הוועדה, נעשה את הכל כדי לסייע לך.

חודה.

א.נ. אלדין:

היו"ר ח. גרוסמן:
לא ציינתי שחבר-הכנסת אמל בסר אלדין הוא נציג העדה הדרוזית. בוועדה זו יושבים עוד נציגים של הסקטור הערבי ויכול להיות שאין זה מקרה שהוועדה מושכת אליה את נציגי המיעוטים. לא רק שאינני נושה בכך, להיפך - אני גאה בכך.

ה. זיידל:

פרק הברכות בוועדה זו הוא תמיד פרק יפה ונעים. לפני שבוע היה לנו פרק ברכות וגם פרידה וגם היום יש לנו פרק ברכות. אני רוצה לברך את חבר-הכנסת החדש בכרכה חסה ולומר לו שוועדת השירותים הציבוריים זו אחת הוועדות שיש בה חשיבות רבה לאנשים שמכירים את החום פעולתה ויכולים לתרום בו תרומה חשובה. אני יכול להעיד שהוויכוחים בוועדה זו אינם על רקע מפלגתי אלא ויכוחים ענייניים. אני משוכנע שתתרום את תרומתך לוועדה כי שמעתי הרבה עליך ועל פעילותך, על כך שאתה לא רק בן הישוב אלא גם יש לך חלק במערכות ישראל. אני מצטרף לברכת היושבת-ראש ומאחל לך הצלחה.

ג.צ. קשת:

את אמל אני מכיר שנים ואני משוכנע שתרומתו יכולה להיות גדולה מאד. הוא אחד האנשים הבקיאיים, בקיאיים ממש, במה שנעשה בסקטור המיעוטים בארץ. אמל הוא חייל משוחרר, אב שכול, חבר המרכז יד לבנים, ואחד מאותות ההצטיינים הגבוהים ביותר, לצערנו, שיש במדינתנו, הוא שאדם היה מוכן להקריב את עצמו ואף הקריב יותר מאשר את עצמו כאשר בנו נפל במערכות ישראל. דבר זה מקרב אותו במידה מסוימת לבעיות הסוציאליות והאישיות, לבעיות האדם, הפרט שבהן דנה הוועדה שלנו.

זו ועדה מעניינת מאד, זו ועדה שכלפי חוץ היא נמצאת אולי בתחתית סולם החשיבות, אולם לדעתי - כחבר הוועדה שאינו מוכן לעזוב אותה מן היום הראשון שבכנסתי לכנסת - זו אחת הוועדות החשובות ביותר שקיימות בכנסת, כי היא אחת הוועדות שדנה באדם. בהרבה מקרים שוכחים שחוץ מן הבעיות ישנו גם האדם וכל אדם עם בעיותו מהווים מאה אחוזים של הבעיות. כשאנחנו מדברים על המפגרים, אנחנו רואים לנגד עינינו כל מפגר; כשאנחנו מדברים על בעיית העבריינים הצעירים, אנחנו רואים לנגד עינינו כל עבריין צעיר. זה תפקידה של הוועדה והוועדה על מילוי התפקיד הזה.

אני מצטרף לכל הברכות ואני אישית מאחל שברכתה של היושבת-ראש תשפיע על הבחירה הדמוקרטית במסגרת שאליה אתה משתייך לגבי העתיד.

מ. יריד:

אני מצטרף לברכות, אך לא ארבה דברים כי הזמן קצר והמלאכה מרובה.

א.נ. אלדין:

אני מאד נרגש מן הברכות החמות שהושקעו על ידי חברי הוועדה. תוכן העניינים של ועדה זו מאד חשוב לי, מאד קרוב ללבי וחייתי אותו בעבר. יש הרבה בעיות, יש הרבה עניינים במישור הכללי שלנו - אם יהודים, אם

א.נ. אלדין:

דרוזים ואם ערבים - וצריך לתת את הדעת על כל הבעיות. אני מבטח לעזור כמיטב יכולתי ומקווה לתרום את חלקי בוועדה זו. תודה לכולם ולהתראות בעבודה.

מסקנות הוועדה בנושא: מצב המעונות למפגרים והמחסור בתוכניות לשיקום - הצעה לסדר היום של חבר-הכנסת מנחם יריד

היו"ר ח. גרוסמן:
בהמלצות שלנו לא הכנסנו שום סעיף בנוגע למסגור הערבי. אנחנו צריכים להוסיף סעיף כזה, כי אנחנו יודעים שמערכת הטיפול במפגר במסגור זה איננה מפותחת.

צ. לינסקי:
כדאי לברר מה נעשה במסגור הדרוזי ואם הכנסיה עושה עבורו מספיק בשטח זה.

א.נ. אלדין:
במסגור הערבי והדרוזי המצב קשה יותר מאשר במסגור היהודי. אין מוסדות ורבים מן הילדים המפגרים נמצאים בנתיים. טיפול הכנסיה נוגע רק לבני העדה הנוצרית שלה יש מוסדות משלה וגם תקציבים מן הוואקף הנוצרי ועזרה מממשרד הסעד. במישור הדרוזי והמוסלמי הדבר אינו קיים ורבים הילדים המסתייבים למידור. אני ממליץ שנוסיף סעיף בקשר לאוכלוסייה זו.

סעיף א:

ה. זיידל:
לאחר המליים שבהם הדבר נחתן יש להוסיף את המלה "להיעשות".

היו"ר ח. גרוסמן:
נוסיף "להיעשות".

ב.צ. קשת:
יש בהמלצה זו ערבוב של שני גורמים: המשפט הראשון והמשפט השלישי מדברים על מעונות ואילו המשפט השני מדבר על טיפול נקהילה.

היו"ר ח. גרוסמן:
הכוונה היא לציין שאין שום בורח שאותה אוכלוסייה שנכנסה למעון חשאר במעון לעד.

א. לנגרמן:
יש בהמלצה זו שתי מטרות: (1) להרחיב את פעולת השירותים הקהילתיים שבאים למנוע כניסה למעון של ילדים שאינם צריכים להיכנס למעון; (2) הגברת פעילות השיקום ככל האפשר על מנת ליצור מוביליות ממעון למעון וממעון לקהילה.

ב.צ. קשת:
המטרה הראשונה שהזכרת כלל איננה טובאת בהמלצה.

אני מציע שנתחיל את ההמלצה בכך שיש לפתח את השירותים הקהילתיים כדי למנוע כניסה למעון של ילדים שאינם צריכים להיכנס למעון; נמשיך ברעיון שצריכה להיות מוביליות; ונסיים את ההמלצה בקידום המפגר לחיי קהילה ומקום עבודה.

היו"ר ח. גרוסמן:
נתחיל סכך שנאמר שבקהילה צריכים להיות הכלים על מנת לטפל במפגר שאיננו חייב להיות במעון; אחד כך נדבר על המוביליות שבמסלול קידומו של המפגר - ממעון למעון, ממעון לחברה רגילה במידה שזה אפשרי.

עם דגש על השיקום.

ב.צ. קשת:

ס. ידיד:
הסעיף יותר מדי כללי. צריך להפריד ולהדגיש באופן מיוחד את האבחון המוקדם בגיל הרך ואת הטיפול במעונות בגיל הרך, שזו צריכה להיות ראשית הפעולה שמאפשרת להגיע אחר כך לשיקום ולחיים בקהילה.

מדובר על כך בסעיף ו'.

ש. כרם:

חבר-הכנסת מבקש לדבר על הצורך באיבחון בגיל מוקדם. סעיף ו' לא

הי"ר ח. גרוסמן:

מדבר על כך.

א. לנגרמן:
הייתי כותב כך: ועדת השירותים הציבוריים קוראת להצביע ולהקדים ככל האפשר את אבחון המפגרים על מנת שאפשר יהיה להתחיל בתהליכי שיקום בגיל צעיר ככל האפשר.

לא פעם מתאחר האיבחון בגלל ההמתנה בתור.

הי"ר ח. גרוסמן:

לא. ההמתנה בתור איננה לאיבחון אלא לסידור מוסדי.

א. לנגרמן:

יש תחנות איבחון שבהן יש תור ארוך.

ס. ידיד:

לאיבחון אין תור ארוך.

א. לנגרמן:

כמה תחנות איבחון פועלות כיום?

ס. ידיד:

חמש.

א. לנגרמן:

אנשי אק"ם מסרו לנו שיש בעיות בנושא האיבחון.

ס. ידיד:

א. לנגרמן:
הבעיות הן בנושא של איבחון חוזר. בהתאם לתקנות אנחנו מצויים לעשות איבחון לילד מפגור אחת לכמה שנים וזו אחת הבעיות שעדיין לא התגברנו עליה. היינו, באיבחון החוזר אנחנו לא עומדים, אבל ההמתנה של הילד החדש שמופנה אלינו איננה המתנה לאיבחון. הוא מאובחן די מהר.

האיבחון החוזר קשור לנושא של סעיף א', כי המוביליות שאנחנו רוצים צריכה

הי"ר ח. גרוסמן:

לבוא בעקבות האיבחון החוזר.

האם במסגרת התקנים החדשים למעונות אין מסגרת של איבחון ומעקב?

ב.צ. קשת:

יש מסגרת שעוקבת אחרי הילד, אבל האיבחון הוא דבר נפרד עם מכשירים. מסלול שאינם עומדים לרשותו של כל מעון וגם לא צריכים לעמוד לרשותו.

א. לנגרמן:

נכניס לסעיף א' את הצורך באיבחון חוזר.

הי"ר ח. גרוסמן:

אולי נדבר גם על הגדלת מספר המעונות בגיל הרך.

ס. ידיד:

הבעיה היא שבאופן כללי אין מספיק מעורבות. המחזור במעונות אינו מתייחס

היו"ר ח. גרוסמן:

לגיל מסויים.

אני רוצה לאפשר יותר מקומות לצעירים, יותר אינחון מוקדם כדי לסנוע כניסת

ס. ידיד:

מפגרים למוסד. בשעתו דיברנו על פעולה משותפת עם התחנות לאם ולילד, על הגברת המודעות לבעיה בקרב ההורים, כדי לסנוע מקרים שמשפחות מסחירות את הילדים המפגרים.

היו"ר ח. גרוסמן:

נוסיף סעיף האומר: כדי לאנחן מוקדם ולטפל בעוד מועד בילד המפגר פונה הוועדה לתחנות לאם ולילד לשתף פעולה עם משרד הסעד.

ב.צ. קשת:

להיפך - משרד הסעד ישתף פעולה עם התחנות לאם ולילד במגמה למצוא דרך

לאינחון מוקדם.

את זה אומר החוק.

א. לנגרמן:

התחנות לאם ולילד זו לא כתובת.

א. גיבלבר:

זו הכתובת, כי משרד הסעד אינו פועל בכל מקום ואילו התחנות האלה פועלות בכל המקומות והן גם הכתובת הראשונה אליה מפנים את הילד.

היו"ר ח. גרוסמן:

האם כדאי בכלל - אפילו אחרי אינחון - להוציא ילד כל כך צעיר מטיפולה של

צ. לינקר:

האם?

זאת לא אמרתי. יש מעונות יום.

היו"ר ח. גרוסמן:

נוסיף סעיף שיאמר, כי הוועדה מסליצה לטפל באינחון מוקדם שייערך בשיתוף פעולה בין התחנות לאם ולילד ומשרד הסעד.

ב.צ. קשת:

הכתובת שאנחנו צריכים לפנות אליה היא - משרד הסעד ושלטונות הבריאות.

סעיף ב:

אחרי "ועבודה פסיכולוגית" יש להוסיף "וכיוצא באלה", כי לא מונים פה את

א. לנגרמן:

כל האמצעים.

הטיפה איננה טובת לי.

ב.צ. קשת:

התברר לנו שלגבי התקנים אנחנו רק מייצעים אבל איננו מאשרים. כלומר, כל ההצעות שלנו אינן אלא בגדר המלצות ואין כל בטחון שהן תכנסנה לתקנות שיפורסמו ברשומות. אנחנו אומרים איפוא שאנחנו משלימים עם השלב הזה של התקנים אך איננו רואים בו שלב סופי.

היו"ר ח. גרוסמן:

ב.צ. קשת:

אם הכוונה היא שהתקן שמציע משרד הסעד אינו מספיק בעינינו נכתוב שהוועדה רואה בהצעת תקן זה רק שלב ראשון, כי התקן צריך להיות יותר מושלם.

היו"ר ח. גרוסמן:

צריך לתקן את הנוסח.

ה. זיידל:

אינני מבין את פירוש המלים "ירוד יחסית שבטיפה. כשביקרנו במעונות הפרטיים ראינו שתי בעיות: (1) הם לא מיישמים את החקן עם האנשים שיש להם; (2) הם רוצים להחזיק את המוסד במחיר יותר זול ומתחמקים ממילוי החקן. עלינו לדבר בהסלצה גם על מוסדות ממשלתיים, גם על מוסדות ציבוריים - לאו דווקא רק על פרטיים - ולהדגיש כי המוסדות הפרטיים חייבים ביותר פיקוח כדי לשמור שיהיה בהם חקן מלא.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מציע לכתוב כי החקן המוצע - אינני יודעת צדיין מה מוצע, כי לא חייבים לקבל את החקן שאנחנו הצענו - אינו מספק, אבל בשלב ראשון ממליצה הוועדה ליישם לפחות את מה שהוצע. בכל המוסדות, בפרט במוסדות הפרטיים שבהם היה המצב קשה במיוחד.

ג. צ. קשת:

אני מציע שבטיים את ההסלצה במלים בכל מוסדות המפגרים בארץ ונמחק את הפיסקה שבאה אחרי כן ביחס למוסדות פרטיים. בסעיף המדבר על פיקוח צורך להדגיש שדיוש פיקוח מוגבר על המוסדות הפרטיים.

היו"ר ח. גרוסמן:

מדוע לא נציין שהמצב ירוד ביותר במוסדות הפרטיים והתקנים המוצעים ייטיבו את מצבם באופן משמעותי?

ס. ידיד:

אני מציע לחלק את הסעיף לשניים: חלק אחד ידבר על מוסדות ממשלתיים וציבוריים; חלק שני ידבר על מוסדות פרטיים ובו נאמר שהחקן במוסדות אלה היה בלתי משביע רצון ולכן יש לתת חשומת לב מיוחדת ליישומו של החקן החדש במוסדות אלה.

אני מבקש להפריד בין שני החלקים, כי במוסדות ציבוריים וממשלתיים אני מבין שיישמו את החקן בהדרגה ולא הייתי רוצה שיעשו כך במוסדות הפרטיים, שבהם החקן ירוד.

א. גיבלבר:

אפשר לכתוב שהוועדה הכיאה לחשומת ליבה שחל שינוי עקב החקן המוצע על-ידי משרד הסעד אך היא חוזרת וממליצה על החקן שהיא הציעה אם כי בשלב זה היא תובעת שיבוצע לפחות החקן המוצע על ידי המשרד, במיוחד במוסדות הפרטיים שבהם המצב ירוד.

היו"ר ח. גרוסמן:

נכתוב: החקן המוצע אינו מספק אותנו אך בשלב זה אנחנו תובעים שהיא יישם - כינון ההצעה ייטיב את מצבם של כל המוסדות - בעיקר במוסדות הפרטיים, בהם המחסור בתקן היה מורגש באופן מיוחד.

סעיף ג:

צ. לינקר:

האם מדובר פה על מפקחים מקצועיים או על רופאים?

היו"ר ח. גרוסמן:

מדובר על מפקחים מטעם הרשות למפגרי במשרד הסעד. אלה הם מפקחים מקצועיים שתפקידם לפקח. אותם מפקחים גם בודקים אם יש פיקוח רפואי או לא.

סעיף ד:

היו"ר ח. גרוסמן:

השורה הראשונה אינה נחוצה כי שמענו על שינוי בשיעורי החסיכה.

ס. ידיר:

אפשר לכתוב: מאחר שהוועדה רשמה לפנייה את הודעת משרד הסעד כי אכן חלו שינויים בתשלום דמי האחזקה, הוועדה בדעה שיש לתבוע ממוסדות אלו פיתוח הטיפול במפגר.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני מבקשת שתהיה מגמה להשוות את דמי האחזקה לכל המוסדות, בהתאם לאופיו של המוסד.

א. לנגרמן:

מבחינה סוגי הטיפול והשירותים שהמפגר צריך לא יכולה להיות אחידות.

היו"ר ח. גרוסמן:

נכתוב: צריך לקבוע את שיעורי דמי האחזקה בהתאם לאופיו של המוסד ולצרכים של החוסים.

ב.צ. קשת:

את הסיפה המדוברת על הפעלת סמכויות המשרד וסגירת מעון צריך לתת בטעיף נפרד.

היו"ר ח. גרוסמן:

נקבע את הסיפה כטעיף נפרד.

סעיף ה:

היו"ר ח. גרוסמן:

אנחנו לא מעודדים הוצאת מפגר ממשפחתו כאשר המשפחה מתפקדת, אבל כשהורים מזדקנים לא יכול המפגר שכבר עבר את גיל 18 להיות עליהם לנטל.

א. לנגרמן:

כדי שהמשפחות לא יפגעו יש לשנות את הצומח לפעול לשחרור המשפחות.

היו"ר ח. גרוסמן:

נכתוב - להקל על המשפחות.

היו אזלי הורים שדיברו על הדאגה לבניהם המפגרים ולגורלם כאשר הם עצמם לא יוכלו לטפל בהם. גם המסונה על השירות למפגר בדנמרק, שניקר בארץ, אמר שהשירות למפגר המבוגר מפגר אזלנו.

אנחנו לא מציעים להכניס מפגרים כאלה למעונות כאשר הם מסוגלים לשרת את עצמם, אלא לפתח להם מסגרות כמו הוסטלים על סנת שלא יהיו לנטל על ההורים המזדקנים.

צ. לינקר:

צריך לפנות לקהילות ולהגביר את תודעתן לשריון מקומות עבודה מתאימים למפגרים.

היו"ר ח. גרוסמן:

זו שאלה אחת שמן הראוי להכניס אותה בהסלצות, אבל זו אינה תשובה לשאלה היכן הם יחיו.

צ. לינקר:

האם במסגרת קיבוצית ובעבודה חקלאית לא יכולים ליצור מסגרות עבודה למפגרים?

היו"ר ח. גרוסמן:

לא הייתי מציעה שכל קיבוץ יהפוך למוסד למפגרים.

ס. ידיר:

אחרי הסלים שאין להם דואג יש להוסיף: יש לעשות הכל כדי להקל על משפחות המטפלות במפגרים מעל גיל 18 ולהקים מסגרות מתאימות למפגרים, כהוסטלים וכו'.

ש. כרם:

בטעיף הראשון יש איזכור להצעת חברת הכנסת לינקר על מקומות עבודה למפגרים.

צריך להתייחס באופן ספציפי לענין העבודה והשקום.

היו"ר ח. גרוסמן:

מבלי לפנות לקהילות.

א. גיבלבר:

לשירות התעסוקה.

היו"ר ח. גרוסמן:

צריך לפנות למשרד הסעד והוא יפנה למי שצריך.

א. גיבלבר:

נוסיף סעיף שאנחנו פונים למשרד הסעד להקצות, כשיתוף עם שירות התעסוקה, מקומות עבודה מיוחדים כדי לקלוט מפגרים, כשם שהדבר מסודר לגבי עוורים, נכים.

היו"ר ח. גרוסמן:

כל הזמן אנחנו עומדים אתם בקשר לגבי בעיה זו.

א. לנגרמן:

אפשר לדבר על הגברת הפעולה.

ב.צ. קשת:

בסדר.

היו"ר ח. גרוסמן:

סעיף ו:

המשפט הראשון בהמלצה כבר איננו נכון, כי שמענו שהמספר הצטמצם.

היו"ר ח. גרוסמן:

צריך להפריד בין איבחון ובין סידור מוסדי. יש צורך לדבר על כפילות באיבחון אבל בסעיף שעומד בפני עצמו.

מה זאת כפילות באיבחון?

א. לנגרמן:

יש איבחון במסגרת שירותי הבריאות, יש איבחון ב'הדסה', יש איבחון בנס-ציונה.

היו"ר ח. גרוסמן:

תחנת איבחון אחת שלנו נמצאת בתל-השומר והיא חלק ממסגרת כוללת של איבחון ילדים; תחנת האיבחון בחיפה מופעלת כשיתוף עם בית-החולים רמב"ם; גם תחנת האיבחון החדשה שפתחנו בנצרת לערבים היא בחסות בית-החולים רמב"ם.

א. לנגרמן:

המלים "כפילות באיבחון" אינן סבאות את הליקוי שאליו אתם כוונת.

א. לנגרמן:

נתקלתי במקרים ששולחים ילדים מתחנת איבחון לתחנת איבחון. אני מכירה מקרה של ילד שנשלח ממקום למקום במשך שלוש שנים.

היו"ר ח. גרוסמן:

במקום "כפילות באיבחון" אפשר לכתוב

"כפילות בהכוונה לאיבחון".

א. לנגרמן:

אני לא יודע איפה יש כפילות, להיפך - אני יכול לציין את אחד הדברים היפים שאנחנו עושים: יש ועדה משותפת של משרד הבריאות ומשרד הסעד שיושבת כל חודש ובוחרת את המקרים.

ב.צ. קשת:

הנקודה החשובה בסעיף זה היא התור לסידור מוסדי, מה גם שמר לנגרמן אומר

לנו שאין תור לאיבחון.

אני מציעה שכל ענין האיבחון יהיה בסעיף נפרד.

היו"ר ח. גרוסמן:

אחרי המעיף של התור לסידור מוסדי נכניס מעיף בקשר למספור הערבי. עלינו לקבל בחוננים על המספור הזה.

אני מוכן להמציא בחוננים מדוייקים תוך ימים ספורים.

א. לנגרמן:

ב.צ. קשת: אני מבחון יש שתי בעיות: (1) האם יש תור לאיבחון? (2) האם יש כפילות באיבחון? אני מציע לקבל את הודעתו של מר לנגרמן שאין תור לאיבחון.

ס. ידיד: יש תור לאיבחון חוזר.

ב.צ. קשת: אנחנו מדברים על איבחון לשם סידור.

היו"ר ח. גרוסמן: אני מציעה לכתוב כך בנושא האיבחון: הוועדה ממליצה להרחיב ולהעמיק את פעולת האיבחון המוקדם והחוזר תוך שיתוף פעולה בין משרד הסעד לבין שירותי בריאות הנפש.

א. לנגרמן: יש בעיה של הגדרה מדוייקת יותר של המסגרת שצריכה לטפל בילד. לצורך זה הוקמה ועדה משותפת למשרד הבריאות ומשרד הסעד שעובדת על נושא זה באורח פרסונטי.

היו"ר ח. גרוסמן: אם כן, נכתוב: הוועדה מציינת שהוקמה ועדה משותפת למשרד הסעד, השירות למפגד, ולשירותי בריאות הנפש לצרכי איבחון. הוועדה מצפה ששיתוף פעולה זה יסנע את שליחת הפונה מגורם לגורם.

מעיף ז:

ב.צ. קשת: מה זאת "מדיניות אחידה" כשמדברים כאן על פיצול?

א. לנגרמן: במקום "מדיניות אחידה" צריך לכתוב "מדיניות קבועה".

היו"ר ח. גרוסמן: "מדיניות מוגדרת".

ב.צ. קשת: די אם נסתפק במלה "מדיניות".

י. בארי: האם הכוונה היא לומר שצריך להקים מוסדות בגדלים שונים או הכוונה היא שבהתחשב באופי המוסד צריך לקבוע את גודלו?

היו"ר ח. גרוסמן: כוונתי לומר שצריך להקים מוסדות בגדלים מסויימים בהתאם לאופי המוסד, אבל שלא יהיה מצב בו לאותו סוג חוסים יש מוסד אחד ובו 400 חוסים ומוסד שני ובו 30 חוסים.

י. בארי: צריך איפוא לשנות את הנוסח ולומר: הוועדה ממליצה כי משרד הסעד יקבע מדיניות של גודל המוסדות בשים לב לסוג המפגרים.

ב.צ. קשת:
אינני מבין, יש עשרות מוסדות קיימים, האם חלק נרחב וחלק נקצץ? מתכוונים לבנות שני מוסדות חדשים בנוסף לעשרות שכבר קיימים ואל נדבר על דבר שלא יוכלו אחר כך לעמוד בו. אני הייתי מוותר בכלל על סעיף זה.

צ. לזנקר:
האם כוונת הסעיף היא שהמוסדות הגדולים גדולים מדי? אני בדעה שדווקא במוסד גדול אפשר יותר לחלק את המפגרים לפי סוגיהם, בעוד שבמוסד קטן קשה לעשות זאת כי אז יצטרכו מטפל על כל מפגר או שניים.

י. בארי:
האם הערתו של חבר-הכנסת קשת נכונה, סעיף זה מיועד לשני מוסדות בלבד העוסדים לקום ואין לו כל השפעה על המוסדות הקיימים?

הי"ר ח. גרוסמן:
המצב במוסדות אינו מצב סקאטי שאף פעם אינו משתנה. יש מדיניות וצריך לקבוע מה המגמה של משרד הסעד: אם המגמה היא להקים מוסדות של 400 חוסים - ויש חולקים על כך, כמו המסובה על השירות למפגר בדנטרק שטוען שאנחנו הולכים למוסדות גדולים מדי - או שהמגמה היא להקים מוסדות קטנים יותר, וזאת בהתאם לסוג החוסים.

י. בארי:
אני מציע לכתוב: הוועדה ממליצה להתאים את גודל המוסדות לסוג המפגרים.

א. לנגרמן:
בוודאי שיש לנו ירושה שלא ביום אחד ניתן לשנות אותה, אבל המדיניות שלנו היום היא שהסידור של מרבית אוכלוסיית המפגרים צריך להיות על בסיס אזורי ככל האפשר. היינו, קרוב למקום מגורי המשפחה, וזה סחייב מוסד מגוון של סוגים רבים. אם לאדם שגר בבאר-שבע יש ילד שמשתייך לסוג מסויים של פיגור והמוסד לאותו סוג פיגור נמצא רק בחיפה, אנחנו מאלצים אותו כמעט לנתק את הקשר עם בנו. לכך אנחנו אומרים שיש לגבש מדיניות כללית על בסיס אזורי שלפיה יש לנו מפגרים סיעודיים, טיפוליים, שיקומיים, תשושים ומופרעים במסגרת מוסד אחד. הדבר מצריך גודל מסויים כדי לאפשר הפעלה תקינה של כל אחת מתת-המערכות הללו. יש קבוצות, כמו תינוקות, שלהם לא נוכל אלא לסייע מוסדות קטנים נפרדים עד גיל 4-5. לתינוק בן שבע-שבעיים יש צרכים מיוחדים ולא ניתן להכניס אותו לפתרון של מסגרת אזרית.

דבר נוסף: לראשונה הפעלנו השנה - אמנם לא בגודל מלא, אבל אנחנו מתקרבים אליו - שני מעונות בסדר גודל של 432 חוסים. גם אנחנו חושבים שגודל זה מצריך מחשבה מחודשת ולאחרונה הקמתי ועדת פרוגרמה שתבחון את הדברים לאור המתרחש בשני המעונות האלה. מספר הנושאים שבהם אנחנו עוסקים: טווח היכולת של מנהל אחד לתפעל עסק כזה גדול שמגיע ל-200 עובדים כמעט; סוגים שונים של אוכלוסייה; טכנולוגיה מפותחת שבה בונים את המעונות ועוד. את כל הנושאים האלה אנחנו עומדים לבדוק מחדש.

נקודה שלישית: כאשר ביצענו עכשיו את ההועדות לשני המעונות החדשים - חברת בעורים והמעון בדימונה - עשינו באותה הזדמנות השמה של המעונות הקיימים כדי להתחיל לחקן את המצב שקיבלנו בידושה. לדוגמה: אותו ילד שהוריו גרים בבאר-שבע והיה במעון בעכו הועבר באותה הזדמנות לדימונה כדי להיות קרוב יותר להורים, ואילו ילד שהיה בבאר-שבע והוריו גרים בצפת הועבר באותה הזדמנות למקום קרוב יותר למקום מגורי ההורים. עדיין לא ביצענו את כל המלאכה ואנחנו רוצים להמשיך בה.

הי"ר ח. גרוסמן:
אם כך ההמלצה שלנו במקומה. את המלה אחידה נמחק.

אני מערער על זה שצריך להרהר על מוסדות גדולים.

ב.צ. קשת:

זה ענין לשיקול הדעת של משרד הסעד. אם המשרד שוקל, למה לנו אסור לומר שישקול?

היו"ר ח. גרוסמן:

אנחנו לא בדקנו, אנחנו לא מומחים לכך ואנחנו לא יכולים להביע בזה דעה.

ב.צ. קשת:

לאחר ששמעתי את ההסברים אני מציע לכתוב: הוועדה מבקשת ממשרד הסעד לקבוע מדיניות המפגרים.

י. בארי:

מדוע לא להכניס את הענין האזורי שהוא עקרון מאד חשוב? זו מגמה חיונית מאד של

היו"ר ח. גרוסמן:

משרד הסעד.

להצעה שהצעת אפרש להוסיף: הוועדה רואה בחיוב את המגמה האזורית.

י. בארי:

נקבל את הצעת חבר-הכנסת בארי.

היו"ר ח. גרוסמן:

אם הצעת מתקבלת אין צורך בסיפה של הסעיף נאולם יש לבחון אם מוסדות המיועדים למאות חוסים אינם גדולים מדי ולמחוק אותה.

י. בארי:

גם מנהלי מוסדות, גם אנשי אק"ם וגם המוסחה מדגמק טוענים שמוסדות של 400 חוסים הם מוסדות גדולים מדי. מדוע לא צריך לומר שיש לבחון זאת?

היו"ר ח. גרוסמן:

לסיפה של הסעיף יש להוסיף בהתחשב במגמה האזורית.

צ. לינקר:

אפשר.

היו"ר ח. גרוסמן:

ה צ ב ע ה

הוחלט: להשאיר את הסיפה.

אחרי סעיף ז' אני מציע שיבוא סעיף

ס. ידיד:

נוסף הדין על חינוך ילדים מפגרים. סעיף

זה יאמר שחוק לימוד חובה חל גם על ילדים לוקים בשכלם ומשרד החינוך והתרבות צריך לעסוק בחינוכם בהתאם ליכולתם. על משרד החינוך והתרבות ומשרד הסעד לדאוג לקליטתם של ילדים מפגרים במסגרות לימוד חובה.

י. קנדל:

בקשר לחינוך הייתי מבקש את סיועה של

הוועדה: משרד החינוך והתרבות מפעיל את

מערכת ההוראה במעונות החל מאוגוסט אשתקד. הבעיה היא שהם מוכנים להעניק חינוך עד גיל 20 שהוא גיל חינוך חובה בחינוך המיוחד. דבר זה יכול להיות טוב לגבי אלה שמנת משכלם נעה בסביבות 60-65, אבל לגבי האוכלוסיה שבה אנחנו עוסקים יש צורך שהחינוך יינתן לא על פי הגיל הכרונולוגי אלא על פי הגיל הפקודי. ד"ר זקס, שאחו אני עובד, אמר שעלינו להפעיל בענין זה לחץ ציבורי.

היו"ר ח. גרוסמן:

חנכת סעיף זה יחד עם מזכירת הוועדה. אנחנו בהחלט חושבים שיש לתמוך בענין זה.

א.נ. אלדין:
מאחר שבאזור הגליל ובאזור נצרת מרבית האוכלוסיה אינה יהודית הייתי מציע שבמסגרת המדיניות האזורית יקום מוסד לאוכלוסיה זו בצפון.

י. קנדל:
יש מוסדות פרטיים בצפון.

א.נ. אלדין:
אני מדבר על מוסדות ממשלתיים.

היו"ר ח. גרוסמן:
לאחר הפעיה שבו דיברנו על ההסתנה לסידור מוסדי ואחר כך דיברנו על המצב הקשה במקטור הערבי אפשר להוסיף: הוועדה ממליצה כי משרד הסעד, בהתחשב במצב הקיים במקטור הלא יהודי, יעשה מאמץ להקים מוסד אזורי לילדים ערביים ודרוזים בצפון הארץ, במקום בו מרוכזת האוכלוסיה הערבית והדרוזית.

י. קנדל:
לגבי דבריו של חבר-הכנסת אלדין על כך שהמנזרים הנוצריים מחזיקים בעיקר ילדים נוצריים: נדמה לי שאחה טועה בענין זה וזאת על פי החרשמות אישיה שלי, אין לי כרגע נתונים מדוייקים. נראה לי שמרבית הנמצאים במנזרים נוצריים הם דווקא ילדים ממשפחות מוסלמיות, אבל אני מוכן לבדוק ולהביא את הממצאים בפעם הבאה.

היו"ר ח. גרוסמן:
גם אם יש ילדים במעונות של המנזרים עלינו לוטר שהמדינה צריכה לדאוג להקמת מעון למקטור הלא יהודי שיהיה ממוקם באזור המאוכלס ביותר באוכלוסיה זו.

מע"ף ח:

אין הערות.

מבוא:

י. בארי:
בשים לב להחלטה שלנו במע"ף ז' בענין המוסדות הגדולים נראה לי שבפיקסה במבוא האומרת "אק"ם מתנגד למדיניות של הקמת מוסדות למאות חוסים" יש להוסיף הבהרה שהכוונה למוסדות שכל אחד מהם מיועד למאות חוסים. כמו כן הייתי מוסיף שהערות דווקא הושמעו על ידי נציג משרד הסעד מדנמרק.

היו"ר ח. גרוסמן:
נכתוב "מגורמים שונים".

הישיבה נועלה בשעה 12.50